

SAMEN STERK MET HET LOKAAL BESTUUR VOOR EEN LOKAAL ZORG- EN WELZIJSBELEID

'Lokale (huis)apothekers vervullen een cruciale rol als laagdrempelige zorgverleners en zijn een essentieel onderdeel van de eerstelijnsgezondheidszorg.'

Als toekomstgerichte beroepsvereniging van en voor hoofdzakelijk Vlaams-Brabantse officina-apothekers en hun team, willen we met het Brabants Apothekers Forum graag uw aandacht vestigen op het belang van samenwerking tussen lokale besturen en apothekers voor een effectief en geïntegreerd gezondheidsbeleid in uw gemeente of stad. Met dit memorandum willen we 18 actiepunten presenteren waarop uw lokaal bestuur kan inzetten om de rol van uw lokale (huis)apothekers te versterken en zo bij te dragen aan een gezondere gemeenschap in uw buurt. Deze actiepunten vallen onder 5 thema's.

Patiënt/burger staat centraal in de kwaliteitsvolle dienstverlening

(Digitale) gezondheidsvaardigheden

Begeleiding goed gebruik geneesmiddelen

Kwaliteit in de apotheek

Aanbevelingen

1. Onze maatschappij digitaliseert versneld sinds de coronacrisis, dit vergroot echter ook het risico op uitsluiting voor wie onvoldoende geletterd of digitaal vaardig is. Ook op vlak van gezondheid kan het gebrek aan digitale vaardigheden een probleem vormen. Zo kan het gebruik van eHealth, informatie en voorlichting via het internet, gebruik van apps, of het online aanvragen van een voorschrift, voor bepaalde personen te moeilijk zijn. Lokale (huis)apothekers kunnen hierbij meehelpen bij het ondersteunen van burgers met lage (digitale) gezondheidsvaardigheden.

Betrek de lokale (huis)apotheker mee bij acties die helpen bij het versterken van (digitale) gezondheidsvaardigheden van de burger.

2. Sinds de introductie van het huisapothekerschap is het aanbod in vergoede dienstverlening enorm toegenomen bij de apotheker. In 2023 kwam daar onder andere het medicatienazicht en het afbouwprogramma van slaapmedicatie bij en in april 2024 werd de nieuwe vergoede dienst rond begeleidingsgesprekken bij patiënten met COPD geïntroduceerd.

Stem lokaal af met de lokale (huis)apotheker en help mee met het kenbaar maken van de dienstverlening in de apotheek.

3. Vanuit het Brabants Apothekers Forum werken we mee aan de uitrol van een kwaliteitsbevraging via patiëntenervaringen in de officina in samenwerking met het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg.

We vragen naar een goede samenwerking met de lokale diensten communicatie om dergelijke initiatieven mee kenbaar te maken bij de burger.

Toegankelijke zorgverlening (Lokale (huis)apotheker als laagdrempelige zorgverlener)

Vaccinatie

Preventie

Apotheek als vindplaats bij psychosociale problemen

Bereikbaarheid apotheek

Kenbaarheid wachtdiensten

Aanbevelingen

Als laagdrempelige zorgverlener bereiken (huis)apothekers dagelijks heel wat patiënten/burgers en veelal zijn zij het eerste aanspreekpunt van de burger op vlak van zorg en welzijn. Vooral voor die groep patiënten / burgers die een consultatie bij een arts niet zien zitten, om welke reden dan ook.

4. De Lokale (huis)apotheker kan in eerste instantie, mede dankzij een pop-up systeem in hun software actief risico-patiënten gaan sensibiliseren om zich te laten vaccineren. Bovendien is het sinds 2022 voor apothekers toegelaten om te vaccineren tegen covid-19 en sinds 2023 mogen apothekers ook vaccineren tegen griep. De vaccinatiecampagne in 2023 heeft aangewezen dat apothekers een belangrijke aanvullende rol spelen op andere vaccinatoren en burgers bereiken die zich anders niet zouden laten vaccineren.

Beschouw in de volgende vaccinatiecampagnes de apothekers ook als volwaardige partner om de lokale vaccinatiegraad zo hoog mogelijk te krijgen.

5. Veranker gezondheidspreventie in je lokale beleid en help de burger op weg naar een gezonder en kwaliteitsvoller leven.

Betrek actief de lokale zorgverleners waaronder ook de (huis)apotheker als volwaardige partner bij verschillende initiatieven. Denk maar aan Dementievriendelijke Gemeente, sensibiliseringsacties rond de opsporing van darmkanker, HALT2DIABETES, Bewegen Op Verwijzing etc.

6. Lokale (huis)apothekers zijn toegankelijke zorgverleners, die dagelijks in contact komen met alle lagen van de bevolking, vaak ook kwetsbare burgers. De patiënt/burger krijgt van zijn lokale (huis)apotheker direct advies wat betreft het gebruik van medicatie en kan, indien nodig, doorverwezen worden naar verdere professionele hulp. Hierrond bestaan er al heel wat initiatieven (project #CAVAsa, suicidepreventie, conventie eerstelijns psychologische zorg ...).

Ook bij initiatieven rond detectie en doorverwijzing van psychosociale noden is de lokale (huis)apotheker een volwaardige partner. De lokale apotheek kan hierbij dienen als vindplaats

7. Om het laagdrempelig karakter van de lokale (huis)apotheek te kunnen behouden is het noodzakelijk dat ook de bereikbaarheid van de apotheek gewaarborgd blijft, zeker voor de oudere of minder mobiele bezoekers van de apotheek.

Het lokale parkeerbeleid moet rekening houden met de bereikbaarheid van de apotheek. (Minder mobiele) burgers moeten gemakkelijk in de buurt van een apotheek kunnen parkeren. Ook is het belangrijk om het aantal en duurtijd van wegenwerken tot een minimum te beperken en zorgen voor een goed onderhoud van de lokale wegen en fiets- en voetpaden. Om thuislevering van medicatie voor niet-mobiele patiënten/burgers te kunnen faciliteren vragen wij ook om een parkeerkaart te voorzien voor lokale (huis)apothekers

8. Tijdens de wachtdienst kunnen burgers 24 uur op 24 en 7 dagen op 7 terecht bij een apotheek. Op de website van de meeste steden en gemeenten worden de contactgegevens van de lokale zorgverstrekkers, waaronder de apotheken, en de toegang tot de verschillende wachtdiensten gepubliceerd.

De communicatiekanalen van steden en gemeenten zouden alle lokale apotheken en die van wacht zijn neutraal en objectief moeten vermelden. Voor informatie over de wachtdienst kunnen inwoners van uw gemeente terecht op www.apotheek.be of het nationaal oproepnummer 0903/99.000.

Samenwerking met 1ste & 2de lijn

Gegevensdeling

Kringwerking en Medisch Farmaceutisch Overleg (MFO) als facilitator van lokale samenwerking

De rol van populatiegerichte en geïntegreerde zorg

lokale welzijn- en gezondheidsbeleid

Aanbevelingen

9. Digitale gegevensdeling, ook in de zorg, is niet meer weg te denken. Sinds 1 oktober 2017 zijn apothekers erkend als "huisapotheek". De huisapotheek engageert zich om voor chronische patiënten een juist en geactualiseerd medicatieschema te maken. In overleg en gedeeld met de huisarts en het zorgteam. Op deze manier werken huisarts en lokale (huis)apotheek samen aan een efficiënt, doelmatig en veilig medicatiegebruik, een belangrijk aandachtspunt voor chronische en gepolymediceerde patiënten waarmee veel gezondheidswinst kan gemaakt worden.

Lokale besturen kunnen juist, efficiënt en veilig medicatiegebruik bevorderen door het gebruik van het medicatieschema breed uit te rollen en digitale gegevensdeling in de zorg mee te faciliteren. Uitvoeren van het project 'Gemeente op schema' is daarvoor een goede start.

10. De lokale (huis)apotheker speelt een rol in de organisatie van de eerstelijnszorg op buurtniveau en brengt in een netwerk van buurtgerichte zorgverstrekkers de expertise binnen op vlak van medicatiebeleid. Via het MFO¹ op buurtniveau kunnen lokale (huis)apothekers de organisatie van medicatiebeleid opnemen in samenwerking met huisartsen en verpleegkundigen. Het regelmatig samenbrengen van lokale (huis)apothekers onderling binnen een kringwerking zorgt op zijn beurt dan weer voor een versterkte lokale samenwerking tussen lokale (huis)apothekers (bv rond vaccinatie of problematiek van ontbrekende medicatie). Op die manier kan de lokale (huis)apotheker in de zorgraad ook een breed gedragen visie meenemen naar de zorgraad.

Waar nodig kan logistieke ondersteuning (bijvoorbeeld door het ter beschikking stellen van een zaal) geboden worden door lokale besturen om overleg tussen zorgverleners te faciliteren.

11. Een doelstelling uit de nota 'De Vlaming leeft gezonder tegen 2025': tegen 2025 voert een toenemend aantal van de lokale besturen een preventief gezondheidsbeleid dat voldoende kwaliteitsvol is. Dit betekent een omschakeling van reactieve naar proactieve zorg. Om dit te kunnen realiseren is het gebruik van population health management (PHM)² nodig. Om proactieve maatregelen meer zichtbaar te maken en overzichtelijk te houden, gebruiken huisartsen het GMD+. De barometer is een innovatieve technologie die huisartsen in staat stelt om hun kwaliteit van zorg en opvolging te evalueren en hen activeert om proactieve zorg te verlenen. Lokale (huis)apothekers zijn gestart met een gelijkaardige ontwikkeling van een apothekersbarometer, met diabetes type-2 als eerste focus zodat huisartsen en lokale (huis)apothekers in elkaars verlengde kunnen werken. Het Brabants Apothekers Forum staat hierbij in voor de implementatie van deze barometer in de proeftuinregio.

PHM biedt kansen voor multidisciplinariteit en taakdelegatie, nauwe buurtgerichte samenwerking met andere zorgverleners en welzijnswerkers. Om een sterke proactieve buurtgerichte zorg te realiseren is ook een intense samenwerking tussen lokaal beleid en praktijk om o.a. patiënten/burgers actief te sensibiliseren noodzakelijk.

12. Om input te krijgen voor het lokale beleid rond zorg- en welzijn worden welzijns- en gezondheidsraad opgericht.

Lokale besturen moeten in medicatie gerelateerde dossiers en sensibilisatie campagnes steeds de reflex te hebben om de lokale (huis)apothekers en/of de kringverantwoordelijke pro-actief te contacteren

Een sterkere rol voor de lokale (huis)apotheker.

Lokale (huis)apotheker in de zorgzame buurt

Opnemen medicatiezorgcoördinatie chronisch zieken als huisapotheker

13. Als buurtbewoner is de lokale (huis)apotheker vertrouwd met de plaatselijke sociale buurtproblemen, heeft hij vaak een persoonlijke relatie met zijn patiënten en kan hij daar als zorgverstrekker (pro)actief op inspelen.

Lokale (huis)apothekers wensen nog meer hun rol op te nemen in de zorgzame buurt

¹ MFO of 'Medisch Farmaceutisch Overleg' is een gestructureerd lokaal overleg tussen artsen en apothekers (gemeente, LOK, kring...) met als doel de zorg te verbeteren voor de patiënt. De focus binnen het MFO ligt op: het rationeel voorschrijven, afleveren en veilig gebruik van geneesmiddelen

² PHM of 'Population Health Management' is gebaseerd op een data-gestuurde aanpak van gezondheid en zorg. Aan de hand van gezondheidsdata worden indicatoren geïdentificeerd die wijzen op gezondheidsrisico's in een bevolking. Met een PHM systeem kunnen zorgactoren en beleidsmakers beter ingrijpen om gezondheidsrisico's te ondervangen binnen de populatie waar zij voor instaan.

14. Mensen met een chronische aandoening die dat wensen, kunnen ook specifieke, volledig terugbetaalde ondersteuning krijgen om het juiste gebruik van hun medicatie te garanderen. Daartoe hoeven ze gewoon aan hun gebruikelijke apotheker te vragen of die hun huisapotheker wil worden. De belangrijkste taak van de lokale (huis)apothekers bestaat erin hun patiënten – en hun zorgverleners (huisarts, specialisten, tandarts, ...) – een volledig medicatieschema ter beschikking te stellen. Hoewel die functie al een aantal jaren bestaat, is ze niet altijd volledig duidelijk voor iedereen.

Help als lokaal bestuur mee met het verder kenbaar maken van de rol van de huisapotheker naar de burgers.

Aantrekkelijkheid beroep

Generatie alfa en Z

Lokale (huis)apotheker als belangrijke commerciële partner

Zorg voor de zorgverlener

Terugdringen van verbale en fysieke agressie

15. Mensen warm maken om voor het beroep van apotheker te kiezen kan al op jonge leeftijd beginnen.

Faciliteer samen met de lokale scholengroepen bezoeken aan de apotheek en zet in op lokale beroepenbeurzen waar ook de lokale (huis)apotheker bij betrokken wordt.

16. Lokale apotheken zijn zonder twijfel een belangrijke commerciële actor in de buurten van uw stad of gemeente. Ze trekken bovendien niet alleen eigen klanten aan, maar ook klanten voor de omliggende handelszaken.

Neem de lokale (huis)apotheek op bij het Koop Lokaal beleid van uw stad of gemeente.

17. De stijgende vraag naar zorg in combinatie met personeelsproblemen (ook bij apotheken) zorgt ervoor dat het zorgsysteem onder druk komt te staan. Daarom is het belangrijk om niet alleen te kijken om de instroom te vergroten, maar er ook voor te zorgen voor het verkleinen van de uitstroom om in toekomst nog steeds kwaliteitsvolle zorg te kunnen garanderen.

Zorg als lokaal bestuur mee voor de zorg van de lokale zorgverlener.

18. Als laagdrempelige zorgverlener is de lokale (huis)apotheker ook kwetsbaar voor inbraken, overvallen, gevallen van fysieke en verbale agressie, en dit in het bijzonder tijdens de wachtdienst. Ook zogenaamde 'shopper' van psychofarmaca zijn een frequent probleem.

BAF pleit voor systematisch en regelmatig overleg tussen lokale (huis)apothekers en plaatselijke politiezones om hen hiertegen zo veel mogelijk te beschermen. Lokale (huis)apothekers kunnen verder een actieve rol spelen bij de Buurt Informatie Netwerken (BIN).